

Administrationsbygningen til Kommunehospital, holde sig meget fugtige, hvad der formentlig kunde modvirkes ved Anbringelse af 4 Vinduer imod Syd, bifaldtes det, efter Sygehusudvalgets under 3die d. M. derom foreliggende Indstilling, at der med en Bekostning af 310 Kr. maatte anbringes 4 Vinduer i de paagældende Lokaler.

^{28/99.} Efter Ræmnerens og Kommunebogholderens af Kasseudvalget under 4de d. M. anbefalede Indstilling af 28de f. M. bifaldtes det, at der med en Udgift af 350 Kr. maatte indlægges Gas i Ræmner- og Bogholderlokalerne.

Dette Beløb blev i Mødet den 12te d. M. forhøjet til 529 Kr., da det viste sig, at den første Sum, der var kalkuleret af Gasværket, var utilstrækkelig til at faa Arbejdet udført ved privat Entreprijs.

^{30/99.} Efter derom flet Drøftelse vedtoges det at anmode Udvalget for Byens og Omegns Forfærdelse om at lade anbringe et nyt Statu omkring Kong Frederik VII's Statue i Anlægget ved Banegaarden i Overensstemmelse med de under Sagens Behandling faldne Udtalelser.

Mødet den 12te Januar.

^{7/99—7.} I Sagen angaaende Opførelsen af en Barakkestald for Rytteriet, se senest Mødet den 15de September f. M., var der fra 3die Dragonregiment modtaget følgende Skrivelse (B Nr. 952) af 9de f. M.

„Efter at de med det ærede Byraads Skrivelse af 16de f. M. modtagne Tegninger og Overslag vedrørende den projekterede Barakkestald gennem Generalkommandointendanturen have været indsendte til Godkendelse af Forplejningskorpsen, har Regimentet under G. D. fra Intendanturen

modtaget Meddelelse om, at Korpset bifalder, at Staldens Opførelse sker i Overensstemmelse med den foreliggende Tegning m. v., dog saaledes, at dens Inddeling ændres, som foreslaaet af Regimentet, nemlig saaledes, at de i den mellemste Afdeling projekterede Boks, Foderrum og Rekvisttrum ønskes ved Opførelsen anbragte i de yderste Afdelinger umiddelbart op til Skillerummene, som tænkes flyttede, saaledes at hver af Endestaldene faa 14 og Midtestalden 18 Spilto. Korpset har endvidere udtalt intet at have at indvende mod Valget af Stedet for Staldens Beliggenhed.

Der vil altsaa nu kunne skrives til Staldens Opførelse ved Bortlicitering af de dermed forbundne Arbejder. Om Licitationens Udfald ønsker Korpset sig meddelt Underretning, hvorfor Regimentet tillader sig at anmode om, at saadan til sin Tid maa blive det tilsendt.

Det Tilsyn, der paa Krigsbestyrelsens Begne bliver at føre med Staldens Opførelse, er af Korpset overdraget til sammes tekniske Konsulent, Ingeniørkaptajn Thortsen, der i den Anledning af Korpset er anmodet om at sætte sig i Forbindelse med vedkommende Byraadsudvalg og Arkitekt.

Korpset har i Skrivelsen tilføjet, at Kaptajn Thortsen, der har haft Tegningerne m. v. til Erklæring, i Skrivelse af 30te f. M. — hvoraf Genpart medfølger — har fremsat forskellige Bemærkninger, hvis Rigtighed Korpset i det hele og store kan tiltræde. Desuagtet har samme ikke troet at burde forlange de deri indeholdte Anvisninger fulgte, fordi dette, efter hvad Kaptajnen selv oplyser, vilde have haft en Forøgelse af Overslagssummen til Følge, hvilken af ham allerede anses for lavt anslaaet. Korpset vilde dog sætte megen Pris paa, om Kaptajnens Bemærkninger i nogen Maade bleve tagne til Følge, og Regimentet henstiller derfor til Byraadet, om samme ikke maatte finde sig foranlediget til paa de af Kaptajnen fremdragne Punkter at gøre Indrømmelser, selv om Overslagssummen mulig derved maatte blive overskreden, især da Kaptajnens

Anvisninger i det Bæjentielle gaa i Retning af, hvad der maa anses at ligge i Kommunens egen Interesse."

I Anledning heraf havde man indhentet Erklæring fra Arkitekt Kühnell som Kommunens Arkitekt ved dette Byggeføretagende, og denne Erklæring forelagdes ligeledes i en den 9de d. M. dateret Skrivelse.

Efter at Sagen var drøftet, vedtog man i Overensstemmelse med, hvad Arkitekt Kühnell i denne Skrivelse havde foreslaaet, til Imsødekommelse af Militæretatens i saa Henseende udtalte Ønske at gøre Stalden 2 Fod bredere imod, at Længden indskrænktes med 14 Fod 6 Tommer, hvorved Staldens Areal og Beføstningen ved dens Opsførelse blive uforandrede, hvorhos man ligeledes vedtog ved Staldens Opsførelse at lade Arkitekten følge de af Kaptajn Thortsen fremsatte Bemærkninger, for saa vidt dette ikke medfører nogen Overskridelse af den fastsatte Byggesum af 11,000 Kr.

En i Overensstemmelse hermed affattet Skrivelse afgif dernæst til Regimentet den 14de Januar.

Det tilføjes derhos, at Byraadet i Mødet den 26de d. M. vedtog Konditioner for Udbydelsen af Barakkestaldens Opsførelse i Entreprise og i Mødet den 9de Februar efter Indkvarteringskommissionens Indstilling antog et fra Tømmermester S. Pedersen fremkommet Vicitationstilbud paa Udførelsen af Arbejdet ved Staldens Opsførelse med Jernkrybber i Stedet for Trækrybber for en samlet Sum af 8182 Kr.

Det overdroges derhos til Indkvarteringskommissionen at forestaa Bygningens Opsførelse.

(Se Mødet den 13de April).

^{100/98}. Efter Indstilling af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse udstedtes der Skøde til Malermester H. Poulsen paa det til ham i Medfør af Beslutningen i Mødet den 3die Marts f. M. folgte Areal paa 22 □ M., der ifølge Landbrugsministeriets Skrivelse af 30te Decbr. f. M. er frafået Kommunens Ejendomme, Matr.-Nr. 16 a og 28 g a af Købstadens Markjorder, og forenet med Køberens Ejendom,

Matr.-Nr. 16 a h og 28 i o samme Steds, uden at der derved er bevirket nogen Forandring i de paagældende Ejendommers Eftidsfætning.

^{304/98.} Til Efterretning toges en gennem Amtet under 7de d. M. modtagen Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 3die f. M., hvori det meddeles, at Kommunens Regnskab over Indtægter og Udgifter i 1897 med tilhørende Bilag efter stedsfundet Gennemsyn er blevet tilbagesendt af Ministeriet.

^{307/98.} Gennem Amtet forelaa der Kommunikation af 4de d. M. af følgende Skrivelse fra Justitsministeriet af 3die f. M. med Resolution paa det af Byraadet i Mødet den 24de Novbr. f. A. til Erklæring behandlede Andragende fra Aarhus Slagterforening angaaende Ejendomsretten til det ved Kommunens Foranstaltning paa det offentlige Slagtehus steriliserede Rød:

„I Anledning af det med Hr. Kammerherrens Skrivelse af 17de f. M. hertil tilbagesendte Andragende, hvori Slagterforeningen i Aarhus besværer sig over, at Aarhus Byraad siden den 1ste Oktober f. A. har ladet det ved den offentlige Rødkontrol i Byen som utjenligt til Mennekesføde kasserede Rød sterilisere og derefter har ladet dette Rød ved Slagtehusets Foranstaltning følge til Mennekesføde, skal man til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at Byraadet maa anses berettiget til at lade det kasserede Rød sterilisere og til at skaffe sig sine dertil medgaaende Omkostninger dækkede, eventuelt ved Salg af Rødet til Mennekesføde, naar dette er blevet tjenligt hertil, men at det maa anses fornødent, at der gives den Slagter, som ved Kassationen gør Fordring derpaa, Udgang til efter tilendebragt Sterilisering at erholde det af ham indleverede, nu til Mennekesføde tjenlige Rød udleveret imod Erlæggelse af en passende Betaling for den stedsfundne Behandling, ligesom det, for saa vidt Rødet ved kommunal Foranstaltning sælges til Mennekesføde, maa

anses rettest, at Nettoprovenuet udbetales de Gjere af det kasserede Rød, som derpaa gøre Paastand, fremfor at indbetales til den i Sagen omhandlede Forsikring."

Toges til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Udvalget for Slagtehuset, som derhos blev bemyndiget til paa Grundlag af den saaledes foreliggende Resolution at indlede fornøden Forhandling med vedkommende Slagtere angaaende den fremtidige Ordning af Salget af dette Slags Rød.

(Se Mødet den 9de Februar).

⁴⁰⁴/₉₈. Under 23de November f. A. fremkom der til Byraadet følgende Skrivelse fra Foreningen til Dyrenes Bemyndelse i Aarhus og Omegn:

„Naar Bestyrelsen for den herbærende Dyrebemyndelsesforening enstemmigt har besluttet at tillade sig at tage Ordet med Hensyn til de for Tiden saa stærkt omdebatterede Forhold ved Byens offentlige Slagtehus, da er det selvfølgelig absolut ikke i den Hensigt at udtale nogen som helst Formening om, paa hvis Side Retten eller Uretten er i den bestaaende Konflikt mellem Slagtehusets Bestyrelse og Byens Slagterlav. Hvad der er os magtpaaliggende, er udelukkende at søge at faa Klarhed i Spørgsmaalet: Blive Slagtedyrene under deres Opstaldning og ved deres Drab i de til Slagtehuset hørende Lokaler behandlet saaledes, at de forstaaes for unødvendige Lidelser, eller ikke? Det er til Behjælp af dette vigtige Spørgsmaal, at vi tillade os at fremsætte nedenstaaende til velvillig Overvejelse.

Til Slagternes Anseelse over, at Kalve og Lam under tiden ere blevne mishandlede ved at sættes i Fold sammen med Orner, bemærker Inspektør Knudsen i sin Erklæring, at det altid er Slagterne selv, der lukke deres Dyr ind i Foldene. Og Reglementet for Bemyndelsen af Slagtehuset siger jo ogsaa i sin § 16, „at Bestyrelsen overtager ingen som helst Garanti med Hensyn til de i Slagtehuset beboende levende eller døde Dyr“. Men i samme § tilføjes:

„dog sørger den for, at fornødent Tilsyn vil finde Sted“. Men dette fornødne Tilsyn maa jo dog vel i første Linie gaa ud paa, at de opstaldede Dyr bevares i uskadt Stand, og ikke udsættes for saadanne Mishandlinger og Lidelser, som Tilfældet har været, ganske vist kun enkelte Gange, men hvilket dog vistnok meget let vil kunne gentage sig under de nuværende Forhold.

Undertegnede Formand for Dyrebeskyttelsesforeningen blev saaledes den 18de ds. om Formiddagen af et Medlem af Slagterlavet anmodet om at gaa ned i Slagtehuset for at se et Faar, der den foregaaende Dag var bleven mishandlet ved Bid af Svin, sammen med hvilke det havde staaet i Fold. Jeg har ikke fornøden Sagkundskab til at kunne bedømme, hvorvidt de ret betydelige Læsioner, som den flaaede Krop fremviste paa Ribbenene og paa Siden af Halsen, virkelig, som af de tilstedeværende Slagtere bestemt paastaet, hidrørte fra Bid, som vare bibragte Faaret i levende Live, men Inspektøren, der ogsaa var til Stede, syntes dog at være af samme Mening, uagtet han erklærede vanskeligt at kunne tro, at de to Grisepolte, med hvem det paagældende Faar havde staaet sammen i Fold, skulde kunne have tilføjet det saadanne Bestadigelser.

Fodringsreglementets § 1 siger, at i de til Slagtehuset hørende Stalde kunne Slagtedyr opstaldes, „for saa vidt Plads findes“. Ganste vist nævnes det ikke udtrykkeligt, hvem der har det afgørende Ord at sige med Hensyn til, om nævnte Betingelse er til Stede, eller ikke, men der er vel ingen Tvivl om, at det er Inspektøren, Kvartermesteren eller andre af Slagtehusets Funktionærer, hvem dette paahviler. Efter adskillige Slagteres Udsagn — for hvis Rigtighed vi dog selvfølgelig ikke kan indestaa — skulle imidlertid de for de mindre Dyr bestemte Folde til Tider have været aldeles overfyldte, og tilmed skulle de der opstaldede Dyr undertiden, selv om Sommeren, have staaet Natten over for tillukkede Vinduer og Døre. Den naturlige Følge heraf har da været, at Luften er bleven

aldeles forpestet, og flere Gange skulle Lam være fundne døde om Morgen.

At disse Forhold med fuld Berettigelse maa kunne betegnes som Dyrplageri, er vel ubestrideligt, og den eneste Vej, ad hvilken der kan raades Bod derpaa, er sikkert ved Tilvejebringelsen af et bethdelig større Antal godt ventilerede Folde, og, indtil dette kan naas, ved et omhyggeligt Tilsyn fra Besthyrelsens Side ved Opstaldningen, ved nøje Overholdelse af, at ikke flere Dyr opstaldes samtidig, end at de kunne have fornøden Plads, samt ved Sondring af de forskellige Arter Dyr i hver sine Folde.

Med Hensyn til Foldenes Indretning tillade vi os at henlede Opmærksomheden paa, at Tremmerne i Jærngitteret, der omgiver dem, have en saadan Afstand fra hverandre, at det ifølge flere Slagteres Udsagn gentagne Gange er hændet, at Lam have faaet Hovederne i Klemme mellem dem, saa at de ikke have kunnet komme løs ved egen Hjælp, og ligeledes skal det være hændet, at en Orne er kommen til at hænge fast i Tremmerne med en af sine Tænder, som har maattet hugges over for at befri Dyrret. Disse Tremmer burde utvivlsomt anbringes bethdelig tættere sammen, for at der kunde opnaas fuldt betryggende Sikkerhed for, at slige Kalamiteter, hvorved der selvfølgelig er bleven paaført Dyrene store Lidelser, fremtidig maatte kunne undgaa.

Med Hensyn til de opstaldede Slagtedyrs Fodring bestemmer Reglementets § 7, 2det Stykke, „at Dyr, der hen sættes i Stalden og forblive der mere end 24 Timer, blive fodrede for Ejerens Regning“. Sammenholdt med Fodringsreglementets § 1, 2det Stykke, synes denne Bestemmelse aldeles utvetydigt at paabyde Fodring af ethvert Slagtedyr, om hvilket det ikke paa Forhaand er absolut givet, at det vil blive slagtet inden Udløbet af 24 Timer efter dets Anbringelse i Staldene. Og er denne Fortolkning af oven citerede Bestemmelse rigtig, da formene vi, at det simpleste Barmhjærtighedshensyn til Dyrene fordrer, at de af disse, som først skulle slagtes efter 24 Timer,

blive fodrede snarest muligt efter Opstaldningen, saa meget mere, som der sikkert ofte er hengaaet lang Tid, siden de sidst have faaet Foder.

Men dette synes ingenlunde at være Tilfældet. Efter flere Slagteres Erklæring til undertegnede er Reglen tvært imod den, at Dyr, som skulle staa opstaldede over 24 Timer, først efter denne Tids Forløb blive fodrede og vandede, saa at de altsaa have sultet og tørstet i hele dette Tidsrum foruden i det maasse bethdelige Antal Timer, hvori de forinden Ankomsten til Slagtehuset ikke have faaet Foder og Vand.

Vi tillade os derfor at henstille, at Reglementets Bestemmelser i saa Henseende ændres derhen, at ethvert Slagtedyr, om hvilket der ikke ved Ankomsten udtrykkelig opgives, at det vil blive dræbt inden 24 Timers Forløb, skal fodres første Gang straks efter dets Anbringelse i Slagtehusets Lokaler.

Vi beklage meget, at der i Reglementet aldeles savnes Bestemmelser angaaende Dyrenes Banding. Der er vel ingen Tvivl om, at Tørsten medfører endnu større Lidelser for dem end Sulten, og at de Forhold, hvorunder de transporteres, meget ofte, navnlig om Sommeren, bevirke, at de ved Ankomsten til Slagtehuset ere stærkt medtagne af Tørst. Vi tillade os derfor at rette en indtrængende Anmodning til det ærede Byraad om, at der inden for Etablisementets Omraade maa blive opstillet nogle rummelige, let tilgængelige og med Vandhaner forsynede Vandtruge, og at det ved reglementariske Bestemmelser udtrykkeligt paabehdes, at alle Slagtedyr uden Undtagelse umiddelbart efter deres Ankomst til Slagtehuset skulle føres til Banding, samt at de for øvrigt under deres Opstaldning skulle vandes saa ofte, som Hensynet til deres Velbefindende byder det.

Vi nære den Overbevisning, at ovenanførte Ændringer og Tilføjelser i Reglementets Bestemmelser om Slagtedyrenes Opstaldning, Fodring og Banding, i Forbindelse med et gennemført nøjagtigt og omhyggeligt Tilsyn fra

Funktionærernes Side med Hensyn til deres Overholdelse, i høj Grad ville bidrage til at skaae Dyrene for unødvendige Lidelser, og vi se ikke rettere, end at nævnte Bestemmelser ville kunne overholdes, uden at forårsage praktiske Banfeligheder hverken for Slagtehusets Funktionærer eller for Slagterne."

Dette Andragende var under 29de November f. A. til Erklæring tilstillet Udvalget for Slagtehuset, der i den Anledning havde indhentet følgende Udtalelse fra Inspektøren for Slagtehuset af 14de f. M.

"I Anledning af en Skrivelse til Aarhus Byraad fra Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Aarhus og Omegn, skal jeg efter Opfordring tillade mig følgende Bemærkninger:

Med Hensyn til Slagternes Anse over, at Kalve og Lam undertiden ere blevene mishandlede ved at sættes i Fold sammen med Orner, skal jeg oplyse, at det ved Opflag af 22de f. M. er bekendtgjort, at Svin ikke maa sættes i Fold sammen med Kalve eller Lam. Hermed er altsaa Gentagelse af slige Tilfælde forebygget.

Naar der anføres, at Foldene undertiden have været aldeles overfyldte, da skal det indrømmes, at Pladsen til sine Tider har været knap nok, men naar det tilføjes, at Lam er døde som Følge af den forpøstede Luft, da er dette naturligtvis en Udtalelse, der dommer sig selv, idet slige Tilfælde umuligt kan finde Sted i vore høje, luftige Stalde.

Naar der en enkelt Gang er funden et dødt Dyr i Stalden, da har dette selvfølgelig sin Grund i andre Narfager. For kort Tid siden havde vi jo f. Eks. det meget omtalte Tilfælde, at en So midt paa Dagen fandtes død i Stalden 1 à 2 Timer efter Opstaldningen, uagtet der var rigelig Plads.

Med Hensyn til Jærngitteret omkring Foldene, da er det ganske rigtigt, at Lammene kunne stikke Hovederne ind mellem Tremmerne, og det er ogsaa sket, at vi have maat-

tet hjælpe et Lam ud af dette Fangenskab. Om der her- ved paaføres Dyrret egentlige Smerter er vist højt tvivls- somt, men da jeg antager, at man med en mindre Be- kostning kan forebygge slige Tilfælde, forekommer det mig dog, at dette Forhold bør ændres. Skal man forebygge, at en Orne hænger sig fast i Tremmerne med en Tand, da maa Tremmerne helt fjernes, men det maa vist nær- mest betegnes som en overspændt Barmhertighed uden Forstaaelse af Sagen, naar man hænger sig i den Slags Bagateller.

Det er i det hele taget en stor Misforstaaelse, naar man for Djeblicket raaber saa højt om Dyrplageri paa Aarhus offentlige Slagtehus og som Bevis nævner disse ganske enkelte Tilfælde af Uheld, som jeg nærmest vil kalde dem.

Det er naturligtvis meget fedeligt, at slige Uheld ind- træffe, og det er rimeligt, at man gør, hvad man kan for at forebygge dette, men naar saadanne Uheld betegnes som Dyrplageri, da er dette kun et Udtryk for, at man mang- ler virkelig Forstaaelse af, hvad der med Berettigelse kan indordnes under Begrebet „Dyrplageri“.

Lager man et analogt Tilfælde, da gad jeg nok spørge, om man raaber lige saa højt om Dyrplageri, hver Gang en Hest f. Eks. staar i Stalden og slaar sine Bagben i Stykker paa Spilbommen, eller naar Sidesammeraterne i en Stald slaa Benene i Stykker paa hinanden ind- byrdes.

Og saaledes kunde der jo nævnes en Mængde analoge Tilfælde fra det praktiske Liv.

Med Hensyn til Dyrenes Fodring skal jeg tillade mig følgende Bemærkninger.

Det er ganske rigtigt, at ethvert Kreatur, der er ind- sat i Slagtehusets Stalde, skal fodres, medmindre der op- gives, at det skal slagtes inden 24 Timer.

Naar denne Bestemmelse ikke er taget fuldtud bog- stavelig her paa Slagtehuset, da er dette ene og alene sket af Hensyn til Slagterne, idet man maa indrømme dem,

at det ofte kan være meget vanskeligt eller helt umuligt for en Slagter at afgøre dette straks, naar Dyret sættes i Stalden. Dog skal jeg hertil oplyse, at visse Slagtere meget almindelig meddele os, naar de ved, at Dyret skal henstaa i Staldene over 24 Timer, og det bliver da fodret straks.

Imidlertid skal det indrømmes, at de 24 Timer er et langt Tidsrum, navnlig for de Dyrs Bedkommende, der kommer fra fjerntliggende Markedspladser, og da Ønsket om en Forandring i dette Forhold nu kommer fra Slagterne selv, forekommer det mig, at man bør imødekomme dem paa dette Punkt. Jeg tillader mig derfor at foreslaa det ærede Byraad, at de 24 Timer forandres til 12 Timer. Men for at gennemføre dette, er man nødt til at vedseje den Bestemmelse, at ethvert Dyr, der er opstaldet i Slagtehusets Stalde eller Folde om Aftenen Kl. 10, skal fodres, uanset hvor lang eller hvor kort Tid det har henstaaet. Thi er et Dyr f. Eks. opstaldet Kl. 12 Middag, og det maa staa i 12 Timer, da vil det komme til at staa i mindst 18 Timer, og det lader sig ikke kontrollere, hvornaar hvert enkelt Dyr er indsat i Staldene. I Sammenhæng hermed vilde jeg gerne foreslaa den Bestemmelse indført, at Dyrene skulle mærkes, da det ellers er uhyre vanskeligt at holde Kontrol med, hvis Dyr der har været paa Foder. Ligeledes maa det anses for en nødvendig Bestemmelse, at Mælk til Spædefalve, der komme ind under Fodringsreglementet, skal medbringes af Ejeren selv, da Slagtehuset meget vanskeligt vil kunne paatage sig denne Forpligtelse. Naar det meget beklages, at der i Reglementet aldeles savnes Bestemmelse angaaende Dyrenes Bading, da tør dette dog vist betragtes som værende lidt for naivt, hvis man gaar ud fra, at Dyrene af den Grund undrages Vand. For øvrigt kan jeg henvise til Kvartermesterens Instruks Punkt 2, hvor der staar, at han fører Opsyn med, at de i Slagtehusets Stalde og Folde indsatte Dyr fodres og vandes paa forjvarlig Maade. Med

Hensyn til Vandtrugene skal jeg bemærke, at der er Vandtrug baade i Staldene og i hver enkelt Fjold.

Endelig kan jeg berolige den herbærende Dyrebeskyttelsesforening med, at Dyrene saabel ved Dræbningen som i enhver anden Henseende altid er blevene behandlede saa human som muligt her i Aarhus offentlige Slagtehus, hvad jo for øvrigt er Foreningen velbekendt."

Til denne Erklæring havde Udvalget for Slagtehuset i sin over Sagen den 3die d. M. afgivne Betænkning henholdt sig samtidig med, at det havde foreslaaet Byraadet at vedtage de af Inspektøren i Forslag bragte Ændringer i Fodringsreglementet.

Byraadet tiltraadte det saaledes foreliggende Forslag til Ændringer i Fodringsreglementet.

Det tilføjes, at Udvalget i Mødet den 26de d. M. fremsatte følgende Forslag til den redaktionelle Affattelse af disse Ændringer, nemlig:

"I Fodringsreglementets § 1 andet Stykke foreslaas 24 Timer forandret til 12 Timer og føjes til §'en:

"Alle Dyr, der ere opstaldede i Slagtehusets Stalde eller Fjolge om Aftenen Kl. 10, skulle fodres, uanset hvor lang eller hvor kort Tid de have henstaaet. Mælk til Spædefalve skal leveres af Ejeren selv. Ethvert Dyr, der skal henstaa Natten over, gøres det Ejeren til Pligt at forsyne med sit Mærke, saa det kan ses, hvem Dyret tilhører."

Hvilket Forslag vedtoges i samme Møde.

⁴¹³/₉₈. Under 29de November f. A. havde Journalist P. Sabroe paa vedkommende Indbyhderes Vegne tilskrevet Byraadet med Meddelelse om, at der den 25de j. M. var blevet afholdt et i et medfulgt Aviseksemplar nærmere refereret offentligt Møde i Forsamlingsbygningen paa Østergade her i Byen, og at det paa samme var blevet vedtaget over for Byraadet at udtale Ønsket om, at der skrides til en Udvidelse af Staldene

og Svineslagteriet paa det offentlige Slagtehus samt om, at der ansættes Fagmænd til at udføre Dræbningen af Dyrene.

Dette Andragende var under 29de November f. A. gaaet til Erklæring af Udvalget for Slagtehuset, som dernæst havde forlangt sig Erklæring meddeelt af Inspektøren paa Slagtehuset. Denne havde da i Skrivelse af 14de December ytret sig saaledes:

„I Anledning af en Skrivelse til Aarhus Byraad fra et offentligt Møde i Forsamlingsbygningen, skal jeg efter Opfordring tillade mig følgende Bemærkninger:

Hvad først Pladsen i Foldene angaar, da kan det ikke nægtes, at denne til sine Tider har været knap nok, hvorfor der ogsaa nu foretages en saadan Forandring, at vi faa 2 Folde flere end hidtil. Hvorvidt denne Forandring i Forbindelse med Bestemmelsen om, at Svin ikke maa sættes i Fold sammen med Kalve eller Lam, vil være tilstrækkelig til at bøde paa dette Forhold, kan jeg i Ojeblikket ikke udtale mig bestemt om, men jeg er tilbøjelig til at antage det, da vi i Sammetiden kan benytte den ene Kostald til Lam.

Med Hensyn til Svineslagteriet, da maa det indrømmes, at Pladsen her er for lille, hvorfor vi jo hver Vinter maa benytte Halvdelen af Kalvehallen til Ophængning af Svin, men jeg skal tilføje, at en virkelig Forbedring af dette Forhold vist næppe vil kunne opnaas paa anden Maade end ved Opførelse af et helt nyt Svineslagteri.

Naar det endelig foreslaas at ansætte Fagmænd til Dræbning af Dyrene, da kan Slagtehuset i og for sig ikke have noget imod en saadan Ordning, men jeg forstaar ikke, at et saadant Onske kan fremkomme uden Protest fra Slagternes Side, og skal disse betale de hermed forbundne Udgifter, da tror jeg, at de meget ville betakke sig for en saadan Ordning. For Tiden er Forholdet saaledes, at de Dyr, som Slagterne ikke ere sikre paa at kunne slaa ordentlig, blive skudt, og jeg tror, at denne Ordning er den heldigste for alle Parter.

Ved at tilbagesende Sagen havde Udvalget i Skrivelse af 3die d. M. udtalt, at det i alt væsentligt kunde tiltræde Inspektørens Udtalelser, dog at Udvalget alt længe havde overvejet, paa hvilken Maade de noget indskrænkede Forhold ved Svineslagteriet bedst kunde afhjælpes, uden at det dog endnu var naaet saa vidt, at det kunde fremkomme med positive Forslag i saa Henseende, om det end haabede, at dette kunde ske i en nærmere Fremtid.

Byraadet tog Udvalgets Udtalelser til Efterretning.

⁴⁴³/₉₈. I forrige Møde indkom der fra Marselisborgudvalget en Indstilling af 27de f. M. om, at Byraadet hos Justitsministeriet vilde andrage om, at den af dette Ministerium under 27de September 1895 stadfæstede Bygningsvedtægt for Aarhus Købstad maatte komme til at gælde for den Del af det ved allerhøjeste Resolution af 7de f. M. under Kommunen indlemmede Areal, som laa imellem den nuværende sydlige Bygningsgrænse og den ydre Linie af den paa et med Indstillingen fulgt Kort angivne saakaldte Ringgade og dennes Fortsættelse til Havet i Linien a—b—c, dog saaledes, at det saakaldte Kunstvejdistrikt i Genhold til ovennævnte allerhøjeste Resolution undtoges for et Tidsrum af 15 Aar, for saa vidt angaar de nu opførte Bygninger, samt at det tillodes Kommunen at anlægge nogle Gader i det indlemmede Distrikt med en mindre Bredde end de i Vedtægtens § 2 foreskrevne 30 Alen, dog ikke under 20 Alens Bredde, som angivet paa Kortet.

I Forbindelse hermed foreslog derhos Udvalget, at Byraadet, ligeledes hos Justitsministeriet, skulde anholde om Dispensation fra næsnævnte Vedtægtsbestemmelse med Hensyn til de Gader, som agtedes anlagt fra den ældre Bydel til det indlemmede Areal med en mindre Bredde end 30 Alen, nemlig en Gade paa hver Side af St. Pauls Kirke, en Gade gennem Kunstvejdistriktet fra Frederiks Allee og Fortsættelsen af Læssøgade, hvilke Gader paa Grund af stedlige Forhold ikke vilde kunne gives en større Bredde end som angivet paa Kortet, hvilket dog ikke var under 20 Alens Bredde.

Idet Byraadet, efter at Sagen var indbragt, erklærede

fig enigt i denne Indstilling, anmodede man dog Udvalget om, forinden endelig Beslutning toges, tillige at overveje, om der ikke kunde være Anledning til samtidig hermed at søge at faa den for Kommunen gældende Sundhedsvedtægt bragt til Anvendelse paa det indlemmede Areal.

I Genhold hertil havde Udvalget under 10de d. M. indstillet, at Byraadet hos Justitsministeriet vilde andrage om, at den af dette Ministerium under 15de Januar 1887 stadfæstede Sundhedsvedtægt for Kommunen med senere stadfæstet Tillæg udvidedes til at gælde for det indlemmede Areal, saaledes at Arealet fra den hidtilværende Bygrænse og til den ydre Side af ovennævnte Ringgade og dennes Fortsættelse til Havet i Linien a—b—c faldt ind under Vedtægtens A-Distrikt og det øvrige Areal under B-Distriktet, og saaledes at A-Distriktet kunde udvides overensstemmende med Bestemmelserne i Vedtægtens § 1 A b.

I Forbindelse med denne Indstilling forelaa der tillige her under Sagen et Andragende af 9de d. M. fra Grundejere i det saakaldte Kunstvejskvarter, hvori disse anholdt om, at Byraadet uanset den i den kongel. Resolution indeholdte Bestemmelse om, at Sundhedsvedtægtens Bestemmelser først efter 15 Aars Forløb kunde fordres bragte til Anvendelse paa Kunstvejdistriktet, dog vilde foretage Skridt til, at Sundhedsvedtægten snarest muligt gjordes gældende for hele dette Distrikts Vedkommende.

Saaledes forelaa denne Sag paa ny til Beslutning for Byraadet, der tiltraadte Udvalgets Indstilling om Udvidelsen af Bygningsgrænsen, men med Hensyn til Forslaget om Udvidelsen af Sundhedsgrænsen vedtog at indhente Sundhedskommissionens Erklæring.

I Overensstemmelse hermed blev der under 28de d. M. indgivet et Andragende til Justitsministeriet om Udvidelse af Kommunens Bygningsgrænse paa den angivne Maade, hvorhos der Dagen efter blev tilskrevet Sundhedskommissionen det fornødne i Overensstemmelse med foranstaaende.

Efter derom af Formanden under denne Sags Behandling stillet Forslag vedtog man dernæst at indgaa til

Indenrigsministeriet med Andragende om, at Bygrænsen for den sammenbyggede Stad maatte forlægges ud over det indlemmede Areal, saaledes at Grænsen drages efter de samme Linier, som ovenfor ere ansatte for Bygningsgrænsen, samt om, at Landinspektør S. O. Sørensen, der allerede med Ministeriets Tilladelse udfører de fornødne Opmaalinger m. v. i Anledning af Bygrænsens Udvidelse imod Nord og Vest, ligeledes maatte blive overdraget Udførelsen af de tilsvarende Arbejder med Hensyn til det her omhandlede Areal imod Syd.

Et i Overensstemmelse hermed affattet Andragende afgik derpaa til Indenrigsministeriet den 20de Januar. Hvad der videre passerede i Anledning af Udvidelsen af Bygrænsen vil findes refereret under Sag Nr. 61/97 ang. Revision af den kommunale Skattevedtægt (se Mødet den 16de Marts).

Det tilføjes derhos, at efter at Sundhedskommissionen i Skrivelse af 25de Januar havde ytret sig over Sagen med Udtalelse om, at den ikke fandt noget mod den saaledes foreslaaede Udvidelse af Sundhedsgrænsen at erindre, blev der under 2den Februar indgivet et hermed stemmende Andragende til Justitsministeriet, der i Skrivelse til Amtet af 15de Marts, kommuniceret Byraadet den 13de f. M., i den Anledning resolverede saaledes:

„I det med Hr. Kammerherrens paategnede Erklæring af 4de f. M. hertil indsendte Andragende har Aarhus Byraad anholdt om, at den under 15de Januar 1887 stadfæstede Sundhedsvedtægt for Aarhus Købstad med senere Tillæg maa blive udvidet til at gælde ogsaa for det ved allerhøjeste Resolution af 7de December f. A. indlemmede Areal, nemlig den Del af Marselisborg Hovedgaard, der laa samlet i Viby Sogn, og Aarhus Amts Sygehus med tilhørende Grund samt endvidere det saakaldte Kunstvejdistrikt, uanset at det ved den fornævnte allerhøjeste Resolution er tilladt, at de ifølge Sundhedslovgivningen for Købstaden gældende Forrifter først efter Forløbet af 15 Aar fordres bragte i Anvendelse for Kunstvejdistriktet. Byraadet har i saa Henseende henbist til, at der fra 29

Grundejere i Distriktet er fremkommet et Andragende om, at Sundhedsvedtægten maa komme til at omfatte Distriktet.

Efter at Justitsministeriet i denne Anledning havde udbedt sig en Udtalelse fra Indenrigsministeriet om, hvorvidt der under Hensyn til, at de nævnte 29 Grundejere, saavidt ses, indbefatte det langt overvejende Antal af de Grundejere, som i sin Tid have understrebet en Henvendelse til Indenrigsministeriet med Hensyn til Optagelsen af det forannævnte Forbehold i den allerhøjeste Resolution af 7de December f. A., i den nævnte allerhøjeste Resolutions Indhold maatte findes at ligge uogen Hindring for, at en Udvidelse af Rødstadens Forskrifter om Sundhedsvæsenet paa det foreliggende Grundlag finder Sted som ansøgt, har Indenrigsministeriet udtalt, at samme ikke kan anse det stemmende med den oftenævnte allerhøjeste Resolution, at de ifølge Sundhedslovgivningen for Aarhus Rødstad gældende Forskrifter for Udløbet af 15 Aar fra Indlemmelsen at regne bringes til Anvendelse paa Kunstvejdistriktet, medmindre samtlige interesserede Grundejere samtykke dertil.

Bed at meddele foranstaaende til behagelig Efterretning og videre Befendtgørelse skal man ikke undlade at tilføje, at man i Overensstemmelse hermed maa have henstillet til de stedlige Myndigheder, om den omhandlede Forudsjætning, nemlig at samtlige interesserede Grundejere meddele deres Samtykke, maatte kunne bringes til Stede.

For saa vidt dette sker, eller for saa vidt Sundhedsvedtægten maatte ønskes bragt til Anvendelse alene for den udenfor Kunstvejdistriktet liggende Del af det indlemmede Areal, forventer man med Indberetning herom at modtage et Udkast til forandret Affattelse af § 1 i Sundhedsvedtægten af 15de Januar 1887."

(Se Mødet den 20de April).

⁴/₉₉—3. Til Efterretning og fremtidig Jagttagelse toges Indenrigsministeriets gennem Amtet den 4de d. M. indgaaede Cirkulære af 23de f. M., hvori Ministeriet, hvis Opmærksom-

hed af Udenrigsministeriet er blevet henledet paa, at de Hjemstedsbeviser, der i Medfør af Fattigloven af 9de April 1891 § 58 af de kommunale Bestyrelser meddeles her i Landet for sørgelsesberettigede Personer til Brug i Udlandet, hyppigt ere affattede i en anden Form end den i Indenrigsministeriets Cirkulære Nr. 82 af 30te Maj 1893 omhandlede, foreskriver, at Kommunerne ved Udfærdigelse af Hjemstedsbeviser skulle benytte trykte Blanketter, som Ministeriet vil lade trykke, og som paa Forlangende udleveres af Amtet til Kommunalbestyrelserne.

^{31/99.} I et Andragende af 8de d. M. havde Sognepræsten og Alterdeggen i St. Pauls Sogn udtalt, at efter at en Del af Marselisborg ved allerhøjeste Resolution af 7de f. M. var bleven indlemmet under Kommunen og i kirkelig Henseende henlagt under St. Pauls Sogn, indeholdt § 3 i den imellem Kommunen og de offerberettigede i dennes 3 Sogne i sin Tid afsluttede Overenskomst om Afløsning af Højtidssofret (se Byraadsforh. for 1886 S. 115—117) ikke efter Andragernes Formening Regel for Offerets Fordeling imellem St. Pauls Sogn og de 2 andre Sogne i det Tilfælde, der efter Indlemmelsen antages at kunne komme til at foreligge, naar en offerpligtig, der havde fast Bopæl i et af Kommunens 2 nordre Sogne, tillige, f. Eks. til Sommerbrug, havde fast Bopæl i den udvidede Del af St. Pauls Sogn, og flistevis benyttede begge disse Bopæle i hver sin Del af Aaret, ligesom det samme Tilfælde efter Andragernes Formening kunde komme til at foreligge, naar en Familie kunde vælge at bo i den udvidede Del af St. Pauls Sogn, men senere besluttede sig til at bo i den nordre Del af Byen, medens man beholdt sin Sommerlejlighed til fremtidigt Brug. Med andre Ord Andragerne formenter ikke, at der i de af dem fremdragne Tilfælde forelaa en saadan Flytning fra et Sogn til et andet, som er forudsat i ovennævnte § 3, og at Forholdet derfor trænger til en nærmere Bestemmelse.

Byraadet vedtog at indstille det fremsatte Spørgsmaal til Afgørelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, der dernæst under 20de d. M. blev tilfrevet i denne Anledning

og under 19de April afgav følgende, gennem Amtet den 21de j. M. kommuniserede Resolution i Sagen saalydende:

„Med behagelig Erklæring af 25de Januar d. A. har Hr. Kammerherren hertil indsendt et Andragende, hvori Aarhus Byraad i Anledning af et til samme fra Sognepræsten og Alterdeggen i St. Pauls Sogn rettet Andragende forelægger til Ministeriets Afgørelse det Spørgsmaal om § 3 i den under 29de Oktober 1886 allerhøjest stadfæstede Overenskomst mellem Byraadet og samtlige offerberettigede i Kommunen angaaende Højtidsofferets Afløsning indeholder de fornødne Regler for Højtidsofferbederlagets Fordeling mellem de offerberettigede ogsaa nu, da en Del af Hovedgaarden Marselisborgs Tilliggende er bleven indlemmet i Købstaden og — i alt Fald for den væsentligste Dels Bedkommende — vil være at henlægge under St. Pauls Sogn, idet herefter det Tilfælde vil kunne indtræde, at Beboere i Aarhus have fast Ophold om Vinteren i Frue Sogn eller Domsognet og om Sommeren i St. Pauls Sogn.

Med Indsendelsen af dette Andragende har Hr. Kammerherren udtalt, at da det i den citerede § 3 udtrykkelig hedder, at Bederlaget fordeles mellem de offerberettigede i Forhold til Skatteindtægten i hvert Sogn, saaledes at den paa Grundlag af Vigningen foretagne Fordeling mellem Sognene ikke forandres i Aarets Løb uanset offerpligtiges Flytning fra et Sogn til et andet, forekommer det Dem utvivlsomt, at de offerberettigede i St. Pauls Sogn ikke kunne have Ret til nogen Del af Offeret fra Personer, der om Vinteren bo i de andre Sogne, men om Sommeren i det indlemmede Marselisborg Distrikt.

Efter i denne Anledning at have brevvækslet med Biskoppen over Aarhus Stift, skulde Ministeriet tjenstlig melde til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse, at man maa være enig i det af Dem saaledes udtalte, saa at man maa holde for, at § 3 i den ommeldte Overenskomst frem-

deles afgiver udtommende Regler for Offervederlagets Fordeling mellem de offerberettigede."

32/99. I en gennem Amtet under 4de d. M. indgaaet Kommunikation af en Skrivelse af 2den d. M. havde Indenrigsministeriet anmodet Amtet om at fremskaffe Oplysning om, af hvilken Konto paa Aarhus Kommunes Budget den Udgift afholdtes, som medgik til Bespisning af fattige Børn i Kommunens Skoler, og, for saa vidt Udgiften var afholdt af Fattigvæsenets Konto, om Byraadet havde ment at maatte tillægge Deltagelse i saadan Bespisning Fattighjælps Virkning over for vedkommende Børns Forældre.

I Anledning heraf vedtog man at svare, at det Bidrag, Kommunen yder til fattige Børns Bespisning i Kommunens Skoler, bestod i, at der i sin Tid er indrettet og monteret Rum i Skolernes Kældere til Brug i dette Øjemed, hvorhos der leveredes Brændsel til Skolernes Beholdning til Madlavningen, hvorimod de øvrige Udgifter i dette Øjemed udrededes af en privat Forening.

36/99. Fra Udvalget for Vandværket forelaa der Forslag af 7de d. M. til Vægning af en 15" Vandledning fra Vandværket til de Gader paa Marselisborg, der først skulle anlægges, til hvilken Ledning Udgiften er anslaaet til ca. 92,200 Kr.

Efter at Byraadet havde billiget Planen for Anlægget, vedtog man at sende Sagen tilbage til Udvalget med Anmodning om at iværksætte de fornødne forberedende Foranstaltninger til Planens Udførelse, hvorefter Sagen paa ny ventedes forelagt for Raadet.

I Forbindelse hermed skal det bemærkes, at der i Overensstemmelse hermed til Amtsrådet blev indgivet Andragende om Tilladelse til at lægge denne Vandledning i Bunden af Aarhus Å, hvilken Tilladelse derefter meddeltes i Amtsrådet Møde den 28de Februar paa følgende Vilkaar:

1. Vandledningen føres lige saa dybt under Åens Bund som den tidligere nedlagte Ledning.
2. Under Arbejdets Udførelse maa højst Halvdelen af Åens Bredde affærres.

3. Naar Arbejdet er paabegyndt, maa det fremmes med størst mulig Hurtighed.
4. Af Hensyn til Højbjergningen i Eugene oven for Vandledningen maa Arbejdet paabegyndes saaledes, at det kan være fuldført inden 24de Juni, eller hvis dette ikke kan ske, maa det først begyndes efter 1ste August.

En Udskrift af denne Tilladelse blev forelagt for Byraadet i Mødet den 16de Marts.

^{27/399.} Ved en den 10de d. M. afholdt Licitation over Udførelsen af Vandmesterarbejdet for Vandværket i indeværende Aar indkom der 4 Tilbud, hvoraf de fra Vandmestrene H. H. Svantemann og H. Chr. Hansen vare de laveste.

Efter Forslag af Vandværksudvalget i Skrivelse af 12te d. M. vedtoges det at fordele Arbejdet imellem disse tvende under Forudsætning af, at Hansen vil gaa ind paa Svantemanns Priser, men i modsat Fald at overlade hele Arbejdet til Svantemann, hvis Priser i Hovedsagen stemme med de for forrige Aar gældende, dog at de for enkelte Posters Vedkommende ere lidt lavere.

^{39/999.} Da et til Epidemihuset hørende Vognstur samt et Stur til Kommunens Desinfektionsovn under Anlægget af Samsøgades Forlængelse ere komne udenfor den afstakne nye Gadelinie, blev Udvalget for Brolægningstværsnet, efter derom stillet Forslag, bemyndiget til at lade samme flytte.

Mødet den 19de Januar.

^{2/98.} Med Amtets Skrivelse af 14de j. M. forelaa der til Erklæring Indenrigsministeriets Bemærkninger til Kommunens Indtægteringsregnskab for 1ste Halvaar 1898. Ligeledes forelaa der Indtægteringskommissionens til disse Bemærkninger afgivne Besvarelser.

Byraadet sluttede sig til Kommissionens Erklæring.

Indenrigsministeriets Decision af disse Antegnelser mod-